

Ärende: VN/32076/2023

Begäran om utlåtande om förordningar enligt integrationslagen

Lausunnonantajan lausunto

Förordning 1: SRf om innehållet i och genomförandet av bedömningen av servicebehovet i fråga om kompetens och integration samt bedömningen av sektorsövergripande kompetens och servicebehov i fråga om integration (bedömningsförordningen)

I Nationalspråksstrategin från 2021 konstateras det att med hänsyn till befolkningsprognoserna, enligt vilka en stor del av befolkningstillväxten från år 2040 vilar på invandrarna och att det redan nu finns utmaningar med att hitta tillräcklig svenskunnig personal, behövs metoder för att främja invandrarnas integration också på svenska. Enligt Nationalspråksstrategin bör antalet som integreras på svenska proportionellt sett motsvara minst de svenskspråkigas andel av befolkningen. I enlighet med rådande regeringsprogram ska 5 – 10 % integreras på svenska i framtiden. Folktinget anser att det är avgörande att detta tas i beaktande i de framtida integrationslösningarna i Finland som byggs upp som bäst.

Folktinget ser det som viktigt att informationen om att Finland är ett tvåspråkigt land ges i ett så tidigt skede som möjligt åt invandraren. Informationen bör vara saklig och korrekt, både gällande Finlands tvåspråkighet och om rätten att välja integration på svenska. Invandraren ska erbjudas ett reellt och väl övervägt val gällande integrationsspråket, finska eller svenska. Folktinget ser det som positivt att en närmare utredning av kunskaper i finska eller svenska görs redan i samband med den inledande intervjun enligt 2§ 1 mom. enligt förordningen. Det som förblir öppet i förordningen är dock vem som väljer vilka språkkunskaper som utreds. Folktinget vill betona att nationalspråken ska beaktas jämlikt i utredningsskedet.

Eftersom nationalspråken finska och svenska enligt grundlagen är jämställda språk ska invandraren ha rätt att välja integrationsspråk. Detta lyfts också upp i integrationslagen. Folktinget är oroat för att andelen invandrare som integrerats på svenska är mycket liten, vilket delvis beror på att invandrarna inte getts information om rätten att integreras på svenska. Att den svenskspråkiga integrationsstigen inte aktivt erbjuds som en möjlighet för invandrare är särskilt tydligt i huvudstadsregionens skolor där endast en bråkdel av eleverna med invandrabakgrund går i den

svenskspråkiga skolan. Till Folktingets kännedom har kommit att myndigheter har rekommenderat den finskspråkiga integrationsvägen, trots att invandraren själv önskat att få integreras på svenska.

Integrationen kommer i framtiden att bestå av ett sektoröverskridande samarbete. Folktinget ser det som viktigt att alla aktörer i det sektoröverskridande samarbetet har kunskap och informerar om både den finskspråkiga och svenskspråkiga integrationsstigen. De sektor- och kommunöverskridande integrationsprogrammen i tvåspråkiga områden bör erbjudas både på finska och svenska. Också de tvåspråkiga kommunernas integrationsplan bör finnas på båda språken och i kommunens integrationsplan bör nämnas att kommunens uppgift är att integrera på finska och svenska. Viktigt är att integration på svenska också erbjuds invandraren i praktiken, det vill säga att beredskapen och resurser för integration på svenska har reserverats.

Tredje sektorn och den fria bildningen är två nyckelaktörer inom integration på svenska. Majoriteten av dem som integreras på svenska integreras via den fria bildningens frivilliga studier, medan integration på finska ofta sker via en arbetskraftspolitisk upphandlad utbildning. I Nationalspråksstrategin konstateras att utbudet av den svenskspråkiga integrationsutbildningen bör ökas så att den utgör ett reellt alternativ. Den fria bildningens särställning för integration på svenska bör tas i beaktande och finansieringen tryggas ur ett längre perspektiv, inte minst när antalet som integreras på svenska ökar i enlighet med skrivningarna i Nationalspråksstrategin och regeringsprogrammet.

Tredje sektorn har en central roll gällande integration på svenska, ofta är tredje sektorn till och med mer betydande för integrationen på svenska än på finska. Tredje sektorn handhar bland annat vägledning, rådgivning och information och kan också ansvara för den flerspråkiga samhällsorienteringen. Tredje sektorns betydelse för integrationen kommer att öka i framtiden. För att tredje sektorn ska kunna axla detta ansvar bör tredje sektorns finansiering tryggas långsiktigt. Osäker finansiering leder ofta till tillfälliga projekt vilket är en utmaning för integrationen redan idag.

Förordning 2: SRf om innehållet i och genomförandet av flerspråkig samhällsorientering (samhällsorienteringsförordningen)

Enligt 1 § i statsrådets förordning ska det i den flerspråkiga samhällsorienteringen ingå information om att Finlands nationalspråk är svenska och finska. Också här vill Folktinget betona att informationen om Finlands tvåspråkighet bör vara korrekt och ges på ett sakligt sätt. Det är viktigt att informationen som ges är tillräckligt omfattande så att invandraren får en grundlig uppfattning om Finlands tvåspråkighet. Bland annat bör information om tvåspråkiga kommuner och fakta om den heltäckande utbildningsstigen på svenska lyftas upp, och det faktum att man i den svenskspråkiga skolan läser finska redan från första klass vilket automatiskt ger barnet en möjlighet till att lära sig de båda nationalspråken i skolan. Den flerspråkiga samhällsorienteringen bör också vid behov ges på svenska

I 2 § föreslås det att den flerspråkiga samhällsorienteringen kan genomföras som självstudier. Folktinget ser det som positivt att utgångspunkten ändå är att den flerspråkiga samhällsorienteringen genomförs i form av undervisning. Samhällsorienteringen kan också enligt förslaget genomföras som distansstudier. Om distansundervisning inte kan ses som ändamålsenligt på grund av kundens behov ska samhällsorienteringen genomföras som närstudier. Folktinget poängterar vikten av att den samhällsorientering som sker på svenska också ordnas som närstudier, även om personerna som önskar ta del av samhällsorienteringen på svenska är färre än de som tar del av samhällsorienteringen till exempel på finska.

Enligt 2 § 2 mom. kan genomförandet av samhällsorienteringen i form av undervisning förutsätta samarbete mellan kommunerna. Folktinget ser det som naturligt att ett flertal kommuner samarbetar kring samhällsorienteringen på svenska, för att på det sättet åstadkomma tillräckligt stora undervisningsgrupper.

Det riksomfattande läromaterialet som används i undervisningen i samhällsorienteringen bör också produceras, upprätthållas och översättas till svenska.

Det är positivt att det i 3 § i förslaget betonas att utbildaren inom den flerspråkiga samhällsorienteringen bör ha starka kunskaper i undervisningsspråket samt finska eller svenska. Folktinget ser det som viktigt att det också finns utbildare med starka kunskaper i svenska, insyn i det finlandssvenska samhället och inte minst insyn i den svenska integrationsstigen och dess strukturer.

Folktinget ser det som positivt att kommunen eller Arbetskraftsmyndigheten enligt eget övervägande i framtiden kan erbjuda samhällsorientering till såväl integrationskunder som till andra invandrare som bedöms ha nytta av innehållet i orienteringen.

Förordning 3: SRf om grunderna för betalning av arvode till företrädare för ett minderårigt barn som kommit utan vårdnadshavare och arvodets storlek, de kostnader som ska ersättas samt förfarandet vid betalning av arvode och ersättning av kostnader (förordningen om riksdagsmannaarvode)

-

Förordning 4: SRf om grunderna för och utbetalningen av den kalkylerade ersättningen (ersättningsförordningen)

De som ansvarar för de lagstadgade uppgifterna inom förverkligandet av integrationen kommer att få en kalkylerad ersättning via statsandelar. De svenska strukturerna i tvåspråkiga områden bör stödjas och utvecklas för att vara likvärdiga med strukturerna inom den finskspråkiga integrationen. Folktinget anser att det är viktigt att från början beakta behovet av resurser och ansvarspersoner för att utveckla den svenska integrationsstigen i tvåspråkiga områden. Till exempel i huvudstadsregionens städer behövs öronmärkta resurser för att utveckla integrationsstigen på svenska så att den blir likvärdig med den finska integrationsstigen.

Förordning 5: SRf om de uppgifter som ska föras in i den nationella informationsresursen för integrationsfrämjande (informationsförordningen)

Folktinget ser det som positivt att det skapas ett gemensamt riksomfattande informationslager för dem som integreras i Finland. Det finns idag väldigt lite statistik om dem som integrerats på svenska i Finland, vilket innebär att det också saknas forskning om den svenskspråkiga integrationsverksamheten. Ur informationslagret bör det alltså framkomma vilket integrationsspråk invandraren valt. Folktinget förutsätter att det gemensamma riksomfattande informationslagret innebär att det i framtiden blir lättare att hitta statistik om dem som valt svenska som integrationsspråk.

Övriga kommentarer

-

Lindberg Stephanie
Svenska Finlands folkting